

**NKMKDAGI LOGISTIKA VA SUV MUAMMOLARINI ZAMONAVIY
TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA HAL ETISH**

Navoiy davlat konchilik va texnologiyalar universiteti

39A-24 Logistika guruhi 1-bosqich talabasi

Akramov Umidjon Akbar o'g'li

umidjonakramov355@gmail.com

Navoiy Kon-Metallurgiya Kombinati (NKMK) O'zbekistonning konchilik va metallurgiya sanoatida muhim o'rin egallagan yirik korxona hisoblanadi. Ammo, shu bilan birga, ushbu korxona bir qator logistika muammolariga duch kelmoqda, xususan, xom ashyo va tayyor mahsulotlarni transport qilish, shuningdek, resurslarni boshqarishdagi samaradorlikka alohida e'tibor qaratish zarur. Mening fikrimcha, bu muammolarni hal qilish uchun infratuzilmani rivojlantirish va zamonaviy texnologiyalarni joriy etish kerak.

NKMKda duch kelinayotgan asosiy logistika muammolaridan biri – transport tizimlarining samarali emasligi. Kombinat uzoq hududda joylashgan bo'lib, xom ashyo va mahsulotlarni tashish qiyin va qimmatga tushadi. Yomon yo'l sharoitlari va rivojlanmagan temir yo'l tarmog'i tashishni yanada murakkablashtiradi. Jahon bankining 2021 yilgi hisobotiga ko'ra, O'zbekistonning transport infratuzilmasi sanoatni rivojlantirish ehtiyojlariga javob berish uchun yangilanishi zarur. Natijada, transportda yuzaga keladigan kechikishlar va ortiqcha xarajatlar ishlab chiqarish jarayonida muammolarni keltirib chiqaradi.

Yana bir katta muammo – bu resurslarni, xususan suvni samarali ishlatmaslik. NKMK ko'plab jarayonlar uchun suvga muhtoj bo'lib, ammo so'nggi yillarda O'zbekistonda suv tanqisligi jiddiy ravishda o'sib bormoqda. 2030 yilga kelib 7 milliard kub metr suv yetishmovchiligi yuzaga kelishi kutilmoqda. Bu esa NKMKning ishlashiga salbiy ta'sir ko'rsatishi va atrof-muhitga zarar yetkazishi mumkin.

Ushbu muammolarni hal qilish uchun NKMK bir qator strategik yechimlarni qo'llashi mumkin. Birinchi navbatda, transport infratuzilmasini yaxshilash zarur.

Navoiyni sanoat markazlariga ulovchi yangi temir yo‘l liniyasining qurilishi transport vaqtini va xarajatlarini sezilarli darajada kamaytirishi mumkin. Shuningdek, zamonaviy texnologiyalarni, masalan, GPS(Global Positioning System) va RFID(Radio Frequency Identification) tizimlarini joriy etish orqali mahsulotlar va xom ashyoning real vaqt rejimida kuzatilishini ta'minlash mumkin. Bu orqali kechikishlar va noto‘g‘ri hisob-kitoblar oldini olish mumkin.

Suv resurslari bilan bog‘liq muammoni hal qilish uchun esa, NKMK suvni qayta ishlash tizimlarini joriy etishi kerak. Yopiq suv tizimi, ya'ni ishlab chiqarish jarayonida ishlatilgan suvni qayta ishlatish orqali suv resurslaridan samarali foydalanish mumkin. Shuningdek, suvni boshqarishning aqlli tizimlari, masalan, IoT sensorlarini o‘rnatish suv iste'molining nazoratini kuchaytiradi va oqib chiqishlarni aniqlashda yordam beradi.

Shuningdek, energiya samaradorligini oshirish uchun energiya tejovchi texnologiyalarni joriy etish muhim. Yashil energiya manbalarini, masalan, quyosh va shamol energiyasini qo‘llash, kombinatni yanada mustahkam va barqaror qilishga yordam beradi.

Xulosa qilib aytganda, NKMKda yuzaga kelayotgan logistika muammolari, xususan transport va resurslarni boshqarishdagi samaradorlikni oshirish uchun bir qator samarali yechimlar mavjud. Infratuzilmani yaxshilash, zamonaviy texnologiyalarni joriy etish va energiya samaradorligini oshirish orqali NKMK o‘zining ishlab chiqarish samaradorligini oshirishi, xarajatlarni qisqartirishi va uzoq muddatda barqaror rivojlanishni ta'minlashi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR :

1. World Bank. (2021). Uzbekistan: Systematic Country Diagnostic Update.

Havola: <https://www.worldbank.org>

→ O‘zbekiston transport infratuzilmasining holati haqida ma’lumotlar mavjud.

2. United Nations Development Programme (UNDP). (2020). Water Resources Management in Uzbekistan.

→ Suv tanqisligi va prognozlar haqida ma’lumotlar berilgan.

3. Statistical Committee of Uzbekistan. (2023). Industry and Infrastructure Report.

→ NKMK va boshqa yirik sanoat korxonalarining transport va logistika holati haqida rasmiy statistika.

4. OECD (2022). Green Technologies and Resource Efficiency in Central Asia.

→ Qayta ishlash tizimlari, suvni tejash va yashil energiya texnologiyalari haqida.

5. International Journal of Logistics Research and Applications.

→ RFID, GPS va zamonaviy logistika texnologiyalari bilan bog'liq ilmiy maqolalar (ijtimoiy infratuzilma tahlili uchun).

6. NKMK rasmiy veb-sayti (agar mavjud bo'lsa):

→ Rasmiy raqamlar, ichki tizimlar va hozirgi texnologik holatni tekshirish uchun.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Чекулаева, К. (2024). РОЛЬ УПРАВЛЕНИЯ КОРПОРАТИВНОЙ СОЦИАЛЬНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ В РАЗВИТИИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ. *Экономическое развитие и анализ*, 2(8), 448-457.

2. Ашурова, Н., Чекулаева, К., & Ачилов, М. (2025). АНАЛИЗ ЗАРУБЕЖНОГО ОПЫТА МОДЕЛЕЙ КСО: РОЛЬ БИЗНЕСА В ПРЕОДОЛЕНИИ ГЛОБАЛЬНЫХ КРИЗИСОВ. *Передовая экономика и педагогические технологии*, 2(1), 248-261.

3. Ашурова, Н., & Чекулаева, К. (2024). ОСНОВЫ МЕТОДОЛОГИИ УПРАВЛЕНИЯ КОРПОРАТИВНОЙ СОЦИАЛЬНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ. *Экономическое развитие и анализ*, 2(9), 234-242.

4. Ашурова, Н., & Чекулаева, К. (2024). РОЛЬ СОЦИАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА В СОВЕРШЕНСТВОВАНИИ НАЛОГОВОЙ ПОЛИТИКИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН. *Передовая экономика и педагогические технологии*, 1(1), 232-240.

5. Bakoev, K. N., & Chekulaeva, K. A. (2021). ECONOMETRIC ANALYSIS OF INDUSTRIAL PRODUCTION'S VARIANCE IN THE SECTION OF CITIES AND DISTRICTS OF THE NAVOI REGION. *Frontline Marketing, Management and Economics Journal*, 1(08), 7-14.

6. Бакоев, Х. Н., & Чекулаева, К. А. (2021). ДИСПЕРСИОННЫЙ АНАЛИЗ ПРОМЫШЛЕННОГО ПРОИЗВОДСТВА В РАЗРЕЗЕ ГОРОДАХ И РАЙОНАХ НАВОИЙСКОЙ ОБЛАСТИ. In *ЭКОНОМИКА В ТЕОРИИ И НА ПРАКТИКЕ: АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ И СОВРЕМЕННЫЕ АСПЕКТЫ* (pp. 149-152).
7. Чекулаева, К. А. (2021). ОСОБЕННОСТИ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ГЕОЛОГО-ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ОЦЕНКИ И РАЦИОНАЛЬНОГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ОСВОЕНИЯ МРАМОРНЫХ МЕСТОРОЖДЕНИЙ. *Universum: технические науки*, (12-2 (93)), 62-66.
8. Чекулаева, К. А. (2011). *Разработка организационно-экономического механизма рационального использования месторождений мрамора* (Doctoral dissertation, Московский государственный горный университет).
9. Чекулаева, К. А., & Эйрих, В. И. Экономика и управление на предприятии (по отраслям). *Экономика и управление*, 100, 87-90.
10. Rabbonaqlovich, C. S. (2020). Advantages and distinctive features of venture capital. *SAARJ Journal on Banking & Insurance Research*, 9(3), 17-22.
11. Rabbonaqlovich, C. S. (2022). VENTURE CAPITAL AS AN ECONOMIC CATEGORY. *European International Journal of Multidisciplinary Research and Management Studies*, 2(05), 83-87.
12. Rabbonaqlovich, C. S. (2021). The role of venture capital in the innovative development of a transformed economy. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 11(10), 1746-1752.
13. Rabbonaqlovich, C. S. (2024). VENCHUR KAPITALI SHAKLLANISHINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI. *Economics and Innovative Technologies*, 12(5), 22-33.
14. Chulliyev, S. (2024). INNOVATSION JARAYONLAR BILAN VENCHUR KAPITALI O 'RTASIDAGI BOG 'LIQLIK VA UNGA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR. *Iqtisodiy taraqqiyot va tahlil*, 2(5), 67-74.
15. Чуллиев, С. (2024). O 'ZBEKISTONDA INNOVATSION TADBIRKORLIK VA VENCHUR FONDLARINI QO 'LLAB-QUVVATLASHNING USTUVOR YO 'NALISHLARI. *Economics and Innovative Technologies*, 12(3), 1-14.

16. Latipov, N., Komilova, N., Makhmudov, B., Berdiev, K., Moslemzadeh, M., Chulliyev, S., ... & Hamroyev, M. (2024). Econometric modeling and forecasting of environmental conditions of cities and population health problems: Case study of Navoi and Zarafshan cities. *Macedonian Journal of Ecology and Environment*, 26(2), 169-181.
17. Cho'lliyev, S. (2022). O 'ZBEKISTONDA TRANSFORMATSIYALASHAYOTGAN IQTISODIYOTNING INNOVATSION RIVOJLANISHIDA VENCHUR KAPITALNING O'RNI. *Economics and Innovative Technologies*, 10(5), 297-306.
18. Chulliyev, S. R. (2021). VENCHUR KAPITALI IQTISODIYOTNI INNOVASION RIVOJLANTIRISH OMILI SIFATIDA. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 1(10), 596-602.
19. Чуллиев, С. Р. (2020). СОСТОЯНИЕ ВЕНЧУРНОЙ ИНВЕСТИЦИИ В УЗБЕКИСТАНЕ. *РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ*, 67.
20. Чўллиев, С. Р. (2021). ЎЗБЕКИСТОНДА ВЕНЧУР КАПИТАЛИНИНГ ШАКЛЛАНИШИ. *Scientific progress*, 2(7), 543-547.
21. Чўллиев, С. Р. (2020). ИҚТИСОДИЁТНИ ИННОВАЦИОН РИВОЖЛАНТИРИШДА ВЕНЧУР КАПИТАЛИДАН ФОЙДАЛАНИШНИНГ ХОРИЖ ТАЖРИБАСИ. *Иқтисодиётда инновация*, 4(3).
22. Чуллиев, С. Р. (2024, October). РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТНИНГ РИВОЖЛАНИШИДА ВЕНЧУР КАПИТАЛИНИНГ РОЛИ. In *International Conference on Adaptive Learning Technologies* (Vol. 10, pp. 16-18).
23. Chulliyev Suhrob Rabbonaqlovich. (2024). The Significance of Venture Capital on the Digital Economy. *American Journal of Business Practice*, 1(7), 47–52. Retrieved from <https://semantjournals.org/index.php/AJBP/article/view/508>
24. Chulliyev Suhrob Rabbonaqlovich. (2024). Scientific-Theoretical Basis of Venture Capital. *American Journal of Business Practice*, 1(6), 46–51. Retrieved from <https://semantjournals.org/index.php/AJBP/article/view/252>
25. Чуллиев, С. (2024). ВЗАИМОСВЯЗЬ ИННОВАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ С ВЕНЧУРНЫМ КАПИТАЛОМ И ФАКТОРАМИ, ВЛИЯЮЩИМИ НА

ИННОВАЦИОННЫЕ ПРОЦЕССЫ. Экономическое развитие и анализ, 2(5), 67-74.

26. Rashidov, M., & Toshimov, S. (2023). МИНТАҚАЛАРДА ЭРКИН ИҚТИСОДИЙ ВА КИЧИК САНОАТ ЗОНАЛАРИНИ ЖОЙЛАШТИРИШ ЗАРУРИЯТИ. *Economics and Innovative Technologies*, 11(4), 175-186.

27. Rashidov, M., & Toshimov, S. (2023). МИНТАҚАЛАРДА ЭРКИН ИҚТИСОДИЙ ВА КИЧИК САНОАТ ЗОНАЛАРИНИ ЖОЙЛАШТИРИШ ЗАРУРИЯТИ. *Economics and Innovative Technologies*, 11(4), 175-186.